

Michal BELÁK

(*29.IX.1920 Bučany-†16.III.1981 Bratislava)

Michal Belák sa narodil v Bučanoch (č.d. 31) 29.IX.1920 v rodine mlynárskeho pomocníka **Antona Beláka** (*15.IX.1883 Trakovice-†1956 Bučany) a **Terézie, rod. Noskovej** (*14.IX.1892 Horné Bučany č.12-†1963 Bučany). Otec Anton bol zakladajúci člen KSČ v obci. Vzhľadom na to ho majiteľ bučianskeho mlyna prepustil a tak išiel pracovať na veľkostatok Fould – Springera, kde spolu s ním pracovala aj manželka Terézia ako kuchárka. V posledných rokoch otec Anton pracoval v bratislavskom Československom rozhlasu ako člen Závodnej stráže. Po otcovej smrti sa matka spolu so sestrou Amáliou presťahovali do Bratislavy do budovy bývalého kláštora Kapucínov, neskôr archívu Čs. rozhlasu na Októbrovom námestí č. 10. Matka tam pôsobila ako domovníčka a upratovačka.

Mal dvoch starších súrodencov: sestru **Amáliu** (*20.VI.1910) a brata **Rudolfa** (*15.IV.1912).

Sobáš s **Paulou Adámkovou** (*12.1.1922 - †24.X.2010), členkou operného zboru SND, mal v Bratislave 17.IX.1945. Spolu mali 3 deti: **Da-nielu** (*1945), **vyd. Luthová**, módna návrhárka, **Janu** (*1947), **vyd. Valihorová**, speváčka a **Ľubomíra** (*1951), hudobník.

Základnú školu skončil po piatich rokoch (1931) v Bučanoch. Od roku 1932 študoval na reálnom gymnáziu v Trnave, kde absolvoval osem tried a štúdium ukončil v roku 1940 maturitou. Od roku 1940 študoval na Lekárskej fakulte v Bratislave. Pre nedostatok finančných prostriedkov prijal možnosť ubytovania vo Vojenskom vysokoškolskom internáte, čo mu umožňovalo študovať zadarmo, ale s úväzkom, že za každý rok štúdia bude musieť slúžiť päť rokov ako vojenský lekár. Odvedený bol v roku 1941. V internáte za tvrdých vojenských podmienok vydržal iba tri roky. Vzhľadom na svoje skúsenosti z účinkovania v bratislavských dramatických krúžkoch a láske k divadlu a spevu, prešiel ako hlásateľ do Vojenského rozhlasu, kde bolo možné zároveň absolvovať základnú vojenskú službu a tak sa vyhnúť nasadeniu na fronte. Po pri tom študoval súkromne spev u hlasovej pedagogičky Marty Ratajovej – Schimplovej (*28.VII.1907-†2.IV.1985), u sopranistky Anny Korínskej (*14.III.1899-†2.V.1979) a R. Chovancovej. Po štúdiách pôsobil v Bratislave.

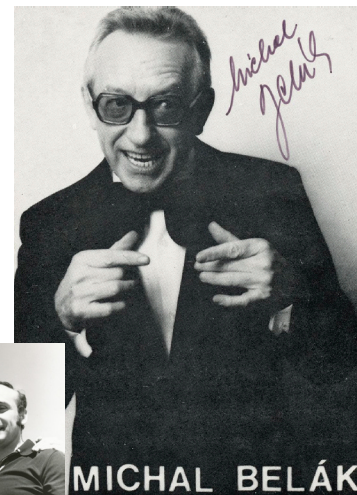
V roku 1944 po prerušení základnej vojenskej služby prešiel z Vojenského rozhlasu do vysielania rádia Pribina, ktoré vysielalo pre slovenských vojakov na východnom fronte. Známe boli jeho pozdravy vojakom od ich rodín.

Po skončení vojny sa zamestnal v časopise *Let* ako redaktor, ktorý vydával Slovenský národný aeroklub v Bratislave (1945-49) a v UMPRA (1949-50) ako kultúrny referent. Začal účinkovať v estrádných programoch ako konferencier. V rokoch 1950-52 sa stal členom operného zboru SND, 1952-54 sólistom operety (spevohry) *Novej scény* a 1954-56 členom činohry *Novej scény*. Od roku 1956 do 1958 pracoval v Československom rozhlasu a začínajúcej bratislavskej Československej televízii.

V rokoch 1958-70 bol členom bratislavského kabaretného divadla *Tatra Revue* a od roku 1970 až do smrti bol slobodným umelcom v Bratislave.

Michal už od študentských rokov tvoril a organizoval programy estrádného charakteru, neskôr účinkoval v rozhlasových hrách a scénkach, recitoval a čítaval umelecké texty. Počas pôsobenia na *Novej Scéne* vystupoval v spevohernom i činohernom repertoári:

Boh Merkúr (**Nebo na zemi**, 1953)

(J. Werich – J. Ježek), Patrón Toni

(**Škriepky v Chiozze**, 1954), Baňkovský

(**Vlajky na vežiach**, 1955 – A.S. Makarenko), Profesor (**Mladé letá**, 1955 –

Kukučín), Peter Ivanovič Avarin (**Veľa šťastia!** – L.J. Overin Viktor Rosov),

Pútnik (**Zázračný poklad** – P.G. Malarevskij),

Záporožec za Dunajom (S. Artemovskij S. Ludkievič).

Svojím herectvom inklinoval k stvárňovaniu postáv komediálneho ladenia. To mohol naplno prejať počas svojho účinkovania v *Tatra Revue*, kde sa stal spolu s Jozefom Hanúskom protagonistom súboru. Účinkoval vo všetkých jeho programoch kabaretno-revuálneho charakteru, často aj vo viacerých postavách. (**Mimoriadne vydanie**, 1959;

Koktail Dona Chichota, 1960; **Sedem rokov**

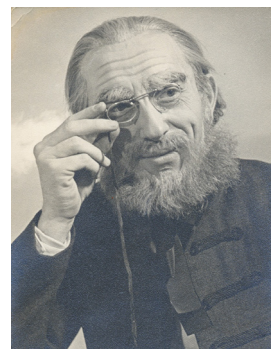
manželských, 1960; **Bez priepustky** 1960; **V**

siedmom nebi, 1962; **Pozor, sklo!** 1964; **Abdiká-**

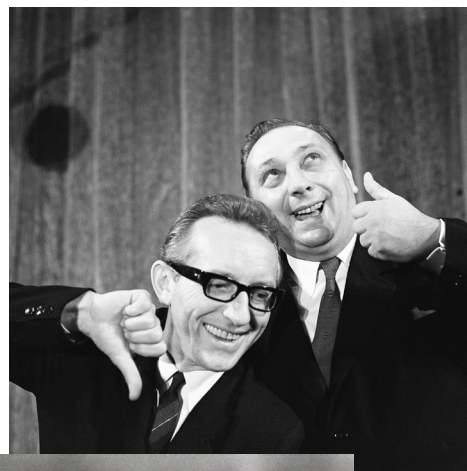
cia abažúru 1964; **Na štátne trovy** 1965; **Slovo**

majú ženy 1965; **Keď jubilant neplače** 1967;

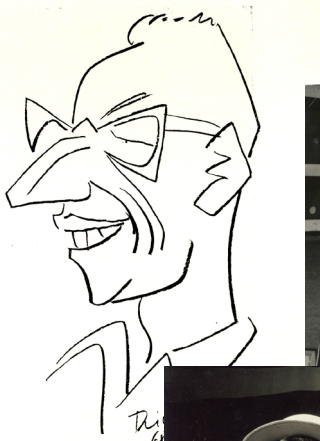
Zbohom smútok 1968 a.i.) – celkovo 38 inscenácií.

Počas pôsobenia v Tatra Revue vznikol v roku 1963 aj slávny duet otca s dcérou, vtedy iba 15-ročnou Janou, „**Povedz mi, otec**“, ktorý je popu lárny doteraz. Hit vznikol ako slovenská verzia piesne „Řekni mi, mámo“. Hudbu zložil Viliam Bukový. Slová preň napísal Rudolf Skukálek. Spolu s Jaroslavom Ďuričkom bol Michal Belák autorom programu Abdikácia abažúru (1964). V roku 1968 dostal ocenenie Zaslúžilý pracovník kultúry. Michal Belák spolupracoval aj s divadelnými ochotníkmi (Klub Komunálnych služieb mesta Bratislavy) a viedol krúžky konferencierov (PKO v Bratislave).

Daboval zahraničné filmy (**Gardový seržant**, **Reportér**). Hral v televíznych filmoch **Mŕtvi ne-
spievajú** (1965), **Balada o siedmich obesených** (1968), **Medený gom-
bík** (pobočník), **Prípado jasnovidca Hanussena** (novinár), **Červené víno**
(1972), **Štrnásť výstrelov** (1981). Desiatky úloh vytvoril aj v slovenkom filme.
Jednalo sa najmä o menšie postavy, žánrové
figúrky a typy (pozri filmografiu).

KRITIKY

V Adamovom rebre tlač pochválila protagonistov: „...z hercov ostanú ako prínos tohto programu predovšetkým piliere súboru J. Hanúsek a M. Belák...“ V programe Aj keby chleba nebolo sa Michal Belák javil kritike ako mužský predstaviteľ, pri ktorom treba vyzdvihnúť „suverénny výkon (najmä v scénke Ako sme sa našli)“.

Estrádny súbor, z ktorého sme mali najväčšie obavy, príjemne prekvapil. Veľmi dobrí estrádni umelci ukázali sa nám v M. Belákovi (spev!), F. gervaiovi (spev a charakteristiky typov), v Michalovi a Hane Slivkovcoch, J. Bullovi, K. Balážovi a dobre bol využitý J. Hanúsek v strýkovi Silvestrovi.

Emil Lehuta

Večerník, 8.9.1958

Michal belák sa zaslúžil o úspech večera svojím všestranným umením a značnou pohotovosťou, najlepšie mu vyšla anglická námornícka pieseň Mary Ann, v preklade R. Skukálka.

R. Blech – L. Lajcha

Smena Bratislava, 10.9.1958

Z mužov bol vďaka zvláštnemu šarmu najpôsobivejší asi Mišo Belák, „pán minister“ každému smiešny, každým atakovaný a urážaný. Rozhodne je príslubom pre budúcnosť Jana Beláková, ktorej duo prednesené s Jozefom Krištofom patrilo medzi najpôsobivejšie spevné čísla hry.

A. Karšay

Eud, Vianoce 1962

Takto z hercov ostanú ako prínos tohto programu predovšetkým „piliere“ súboreu J. Hanúsek a M. Belák, s veľkým príslubom tvánej M. Pavelekovej a O. Šalagovej.

Gabriel Rapoš

Večerník, 23.2.1966

...a jeho požiadavkám sa aj umelecky prispôsobuje M. Belák, uplatňuje vo svojom herectve vlastné schopnosti civilného prejavu, pracuje rovnako osvedčene ako spevák i ako herec a to je základnou požiadavkou pre úspech v divadle tohto druhu.

Gabriel Rapoš

Večerník, 8.6.1966

Z mužských predstaviteľov je potrebné vyzdvihnúť suverénny výkon M. Beláka (najmä v scénke Ako sme sa našli)

Peter Brhlovič

Smena, 22.10.1969

Televízne a filmové postavy

1957 **Únos zo serailu** – tv opera – postava Selim pašu

1957 **Štyridsaťštyri** - Réžia: Paľo Bielik Scenár: Paľo Bielik Kamera: František Lukeš Hudba: Milan Novák

1958 **Šťastie príde v nedeľu** (úradník v Gramo) - Réžia: Ján Lacko
Predloha: Ivan Bukovčan (kniha) Scenár: Ivan Bukovčan Kamera: Vladimír Ješina Hudba: Milan Novák

1958 **V hodine dvanástej** - Réžia: Andrej Lettrich, Jozef Medveď Scenár: Ján Mináč Kamera: Karol Krška Hudba: Ján Zimmer

1960 **Skalní v ofsajde** (reportér) - Réžia: Ján Lacko Predloha: Ján Bodenek (kniha) Scenár: Maximilián Nitra Kamera: Václav Richter Hudba: Jaromír Dlouhý

1960 **Aký bol dnešný deň, občan..?** - Réžia: Dimitrij Plichta

1961 **Pieseň o sivom holubovi** (hejtman SS) - Réžia: Stanislav Barabáš
Scenár: Ivan Bukovčan, Albert Marenčin Kamera: Vladimír Ješina Hudba: Zdeněk Liška

1962 **Výlet po Dunaji** (Pavel Lazar) - Réžia: Ján Lacko Scenár: Jozef Alexander Tallo Kamera: František Lukeš Hudba: Jaromír Dlouhý

1962 **Vrátim sa živý** - Réžia: Andrej Lettrich Predloha: Miloš Krno (kniha) Scenár: Andrej Lettrich, Peter Balgha Kamera: Karol Krška Hudba: Milan Novák

1962 **Polnočná omša** - Réžia: Jiří Krejčík Scenár: Albert Marenčin, Jiří Krejčík, Peter Karvaš (scenár,... (více) Kamera: Rudolf Stahl ml. Hudba: Zdeněk Liška

1963 **Tvár v okne** - Réžia: Peter Solan Scenár: Peter Solan, Tibor Vichta Kamera: Tibor Biath Hudba: Wiliam Bukový

1963 **Proces o oslí tieň** – TV inscenácia - Réžia: Franek Chmiel Predloha: Friedrich Dürrenmatt (kniha) Kamera: Jozef Hakl Hudba: Ivan Parík

1964 **Sám vojak v poli** - Réžia: Otto Haas Scenár: Pavel Vančík Kamera: Jozef Hakl

1965 **Mŕtvi nespievajú** (nemecký veliteľ) - Réžia: Andrej Lettrich Predloha: Rudolf Jašík (kniha) Scenár: Ľudovít Filan Kamera: Karol Krška Hudba: Milan Dubovský

1967 **Volanie démonov** - Scenár: Jozef Alexander Tallo, Andrej Lettrich Kamera: Karol Krška Hudba: Ján Szelepcsényi

1967 **Zrkadlo občana Pokorného** - Réžia: Karol Strážnický Scenár: Radivoje Lola Djukic

1968 **V jednote je sila 3** - Réžia: Viktor Kubal Scenár: Viktor Kubal Kamera: Jozef Ružička

1968 **Balada o siedmich obesených** - Réžia: Martin Hollý ml. Predloha: Leonid Andrejev (kniha) Scenár: Tibor Vichta Kamera: Stanislav Szomolányi Hudba: Zdeněk Liška

1969 **Génius** (známy) - Réžia: Štefan Uher Scenár: Alfonz Bednár Kamera: Stanislav Szomolányi, Beňo Krivošík Hudba: Ilja Zeljenka

1969 **Prípad jasnovidca Hanussena** (novinár) Réžia: Andrej Lettrich Kamera: Tibor Biath Hudba: Ján Szelepcsényi

1969 **Hodina nad cudzím hrobom** - Réžia: Ernest Stredňanský Scenár: Ján Čomaj, Jozef Kočí Kamera: Vojtech Törey

1970 **Naši pred bránami** – TV film - Réžia: Ľudovít Filan Scenár: Ľudovít Filan Kamera: Tibor Biath Hudba: Štěpán Koníček

1970 **Noc s mačkou** (lekár) - Réžia: Miroslav Horňák Scenár: Pavol Gejdoš ml. Kamera: Vladimír Ješina Hudba: Štěpán Koníček

1970 **Medený gombík** (pobočník) - Réžia: Andrej Lettrich Predloha: Lev Ovalov (kniha) Kamera: Tibor Biath

1971 **Klinko a Kompit kráľ** - Réžia: Zora Bachnárová Predloha: Pavol Dobšinský (kniha)

1971 **Básnikova cesta do neba** - Réžia: Zora Bachnárová

1972 **Červené víno I.-III.** – TV film (exekútor) - Réžia: Andrej Lettrich Predloha: František Hečko (kniha) Scenár: Jozef Bob, Andrej Lettrich Kamera: Tibor Biath Hudba: Zdeněk Liška

1973 **Hriech Kataríny Padychovej** - Réžia: Martin Hollý ml. Predloha: Peter Jilemnický (povídka) Scenár: Monika Gajdošová Kamera: Karol Krška Hudba: Zdeněk Liška

1973 **Džarkovia** - Réžia: Oto Krivánek Predloha: Karol Tomaščík (kniha) Scenár: Ján Beer Kamera: Oskar Šággy Hudba: Jozef Malovec, Jaroslav Ježek

1974 **Veľká noc a veľký den** - Réžia: Štefan Uher Scenár: Alfonz Bednár Kamera: Stanislav Szomolányi Hudba: Svetozár Stračina

1974 **Podkovičky za korunu** - Réžia: Zora Bachnárová Predloha: Dragutin Dobričanin (povídka) Scenár: Peter Ševčovič Hudba: Ján Melkovič

1974 **Koho si vybral vrah** - Réžia: Igor Ciel Predloha: Evan Hunter (kniha) Scenár: Dušan Široký Kamera: Marián Minárik

1975 **Stretnutie** - Réžia: Andrej Lettrich Scenár: Paľo Bielik Kamera: Tibor Biath Hudba: Tibor Andrašovan

1975 **Dnes večer prídu Prúdy** - Réžia: Karol Strážnický Kamera: Jozef Hakl

1976 **Leove noci** Réžia: Ľuba Vančíková Scenár: Pavel Vančík, Naďa Schneiderová Kamera: Ivan Vojnár

1977 **Vládca Oidipus** - Réžia: Jozef Budský Scenár: Sofoklés (divadelní hra), Jozef Budský Kamera: Laco Kraus Hudba: Milan Dubovský

1977 **Zájazd do zahraničia** -

1977 **Louis Pasteur** (riaditeľ) - Réžia: Igor Ciel Scenár: Jaroslav Dietl Kamera: Marián Minárik Hudba: Jaromír Dlouhý

1977 **Súkromná vojna** (kpt. Bagin) - Réžia: Martin Hollý ml. Kamera: Karol Krška Hudba: Zdeněk Liška

1979 **Rosnička** - Réžia: Ľudovít Filan Scenár: Ľudovít Filan Kamera: Dodo Šimončík Hudba: Štěpán Koníček

1979 **Hra na telo** (Oravský) - Réžia: Ján Zeman Scenár: Alex Koenigsmark Kamera: Ján Ďuriš Hudba: Dezider Ursiny

1979 **Dvanásť nahnevaných mužov** - Réžia: Miloš Pietor Kamera: Jozef Hakl

1979 **Cnostný Metod** - Réžia: Ján Lacko Predloha: Miloš Krno (kniha) Kamera: Vladimír Ješina Hudba: Milan Novák

1980 **Najstarší zo všetkých vrabcov** - Réžia: Peter Hledík Scenár: Dušan Dušek Kamera: Ján Ďuriš Hudba: Petr Hapka

1981 **Štrnásť výstrelov** - Réžia: Jozef Medveď Predloha: Emil Kadnár (kniha)

Tatra revue

- 1958 **Rendez-vous v Bratislave** – Ján Kalina
1959 **Aj tak sa môže** – Kolektív – r. František Dibarbora
1959 **Mimoriadne vydanie** – Ján Kalina, r. Tibor Rakovský
1960 **V čiernom rytme** – podľa románu Marka Bradforda – r. Ľudovít Ozábal
1960 **Koktail Dona Chichota** – Vít Ilek, r. Ján Rehák
1960 **Ostrov kráľa Leopolda** – Achille Gregor, J. A. Tallo + kolektív, r. Václav Tomšovský
1960 **Sedem rokov manželských** – St. Grodzieńska – B. Gábor – L. Lenč, r. Ivan Lichard
1960 **Nech estráda nestráda** – kolektív, r. Václav Tomšovský
1960 **Bez priepustky** – Gabriel Viktor + kolektív,
1961 **Orfeus v polosvete** – Ján Kalina, r. Ján Kákoš a Rudolf Thrún
1961 **Haló, tu zem** – kolektív, r. Jan Brandýs
1961 **Ja nič ja muzikant** – Ján Kalina + kolektív, r. Oto Katuša
1961 **Bez priepustky** – Gabriel Viktor + kolektív, r. Miloš Pietor
1962 **Sen noci šansónovej** – libreto Albert Marenčin, r. Jaroslav Hužera
1962 **Stretnutie s Tatra revue** – kolektív, r. Václav Tomšovský
1962 **Sedem žien Viktora Jandečku** – Jiří Melíšek, r. Václav Tomšovský
1962 **V siedmom nebi** – Arnold – Bach, úprava Michal Grega, r. František Rell
1963 **Á la carte** – kolektív, r. Václav Tomšovský
1963 **Pobozkaj ma, múza** – kolektív, r. František Rell
1963 **Drak je drak** – M. Skála, Vladimír Fux, Vlast. Pantůček
1963 **Koktail z Tatra revue** – kolektív, r. František Rell
1963 **Viva la móda** – István Kállai, Karel Smažík
1964 **Pozor, sklo!** – Andrej Kozma – František Dovažok, r. František Rell
1964 **Kolty, sny a gitary** – kolektív, r. Jiří Vrbá
1964 **Abdikácia Abažúru** – Michal Belák – Jaroslav Ďuríček,
1964 **Servus, Péter** – Gerd Natschinski – Alfred Berg – Hans hardt, r. František Rell
1964 **Olympiáda humoru** – Karfol Weiss - František Dovažok, r. Alexej Nosek
1965 **Chan et son company** – Jan Schneider, r. Zdeněk Kraus
1965 **Na štátne trovy** – Tibor Róna, r. František Rell
1965 **Slovo majú ženy** – St. Grodzieńska – Júlia Kurilová -Fero Novohradčan, r. František Rell
1966 **Adamovo rebro** – Juraj Haľama – Ladislav vančo, r. Juraj Haľama
1966 **Hovoríme viacerými jazykmi** – Tibor Róna, r. František Rell
1967 **Fakírom na hodinu** – V. Dychavičnyj, r. František Rell
1967 **Keď jubilant neplače** – úprava textov Jana Melichárková, r. František Rell
1967 **Ruky hore!** – P. Petiška – I. Vašica, r. Jozef KRAFTA
1967 **Na šťastnej planéte** – Tibor Róna, r. František Rell
1968 **Zbohom smútok!** – Michal Bratka, r. Ernest Stredňanský
1969 **Salto mortale** – lit. Predloha Žarko Petan,
1969 **Aj keby chleba nebolo** – B. Zelenka, r. Jozef Hanúsek
1969 **Sex, sex, sex** – (nerealizované, zakázané)

